

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.0500.4.2026.KD
4269704.17286693.14252218
Warszawa, 17-04-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację posła Wiesława Krajewskiego (znak: K10INT15683)
Temat: problem dzikich wysypisk śmieci na terenach leśnych i przyrodniczych

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji posła Wiesława Krajewskiego dotyczącej problemu dzikich wysypisk, znak K10INT15683, uprzejmie informuję.

Odpowiadając na pierwsze pytanie warto wskazać, że określenie „dzikie wysypiska” odnosi się do danych, jakie publikuje Główny Urząd Statystyczny (dalej: GUS). Wspomniane dane dotyczą dzikich (nielegalnych) wysypisk odpadów definiowanych jako miejsca nieprzeznaczone do składowania odpadów, na których porzucane są odpady komunalne. Dane o liczbie tak zdefiniowanych wysypisk GUS otrzymuje z urzędów gmin. Mogą one obejmować różnorodnego rodzaju miejsca o różnej powierzchni i różnej ilości odpadów (komunalnych). Taka różnorodność danych objętych statystykami determinuje automatycznie różnorodność skali zagrożenia dla środowiska - są to miejsca również o wręcz znikomym wpływie na życie i zdrowie ludzi oraz środowisko (zaśmiecanie).

Odnosząc się do drugiego pytania o działania na poziomie krajowym należy podkreślić, że działania Ministra Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) mają charakter systemowy, w tym związany w szczególności z realizacją zadań o charakterze legislacyjnym. W nawiązaniu do tematyki porzucania odpadów w MKiŚ prowadzone są prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (projekt nr UD 252¹). Jednym z celów tych zmian jest wzmocnienie gminnych systemów gospodarowania odpadami oraz ograniczenie zjawiska porzucania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Kluczowym kierunkiem interwencji jest zwiększenie dostępności Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (dalej: PSZOK) oraz innych form zbierania odpadów komunalnych, w szczególności tych, które nie są odbierane z naszych nieruchomości. Co istotne, zaproponowano rozszerzenie zakresu działania PSZOK – punkty będą mogły fakultatywnie i odpłatnie przyjmować również odpady inne niż komunalne. Projekt przewiduje możliwość odpłatnego przyjmowania odpadów od właścicieli nieruchomości nieobjętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z kierunkami działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami, określonymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2028, zaproponowano zmiany zorientowane na zapewnienie odpowiedniej

¹ Projekt dostępny na stronie Rządowego Centrum Legislacji:
<https://legislacja.gov.pl/projekt/12403751>

dostępności PSZOK-ów dla mieszkańców określając ich minimalną liczbę, którą zobowiązana jest utworzyć gmina, różnicując liczbę obowiązkowych do utworzenia punktów w zależności od wielkości gminy, liczby mieszkańców oraz obsługiwanej obszar. Zaproponowane zmiany zwiększają dostępność legalnych kanałów odbioru odpadów, dzięki którym mieszkańcy i przedsiębiorcy mogą pozbywać się odpadów, a tym samym skierowane są na ograniczenie skali porzucania odpadów w lasach, na poboczach dróg, czy na terenach zielonych, a więc miejsc opisanych w GUS jako dzikie (nielegalne) wysypiska. Nowy model funkcjonowania PSZOK będzie realnym narzędziem przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk i poprawy stanu środowiska.

Kolejnym działaniem MKiŚ jest system kaucyjny, który został wdrożony jako element krajowej polityki środowiskowej oraz realizacja zobowiązań wynikających z prawa Unii Europejskiej. Kaucja za opakowania działa jak realny bodziec - sprawia, że butelki i puszki znikają z przestrzeni publicznej, bo stanowią wartość finansową i są chętnie zwracane. To efekt potwierdzony we wszystkich krajach z funkcjonującym systemem kaucyjnym.

Odpowiadając na pytanie trzecie o środki finansowe przeznaczane rocznie na likwidację dzikich wysypisk informuję, że likwidacja dzikich wysypisk może zostać sfinansowana zgodnie z art. 6r ust. 2b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach² z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ze wskazanych środków gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania. Ponadto od dnia 6 września 2019 r. obowiązuje ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw³, która wprowadziła zmiany w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁴ dla finansowania usunięcia odpadów z miejsc, które stwarzają zagrożenie dla życia bądź zdrowia ludzi lub środowiska - art. 26a ustawy o odpadach. Rozwiązanie to jest dedykowane przede wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego i ma na celu umożliwienie niezwłocznego usuwania odpadów przez właściwe organy ochrony środowiska. W takich sytuacjach możliwe jest wnioskowanie o finansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że MKiŚ podejmuje intensywne działania w ramach likwidacji miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów - miejsc które stwarzają szczególne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego oraz środowiska. W roku 2025 oraz w latach kolejnych zostały zabezpieczone środki, zarówno z rezerwy celowej budżetu państwa jak i NFOŚiGW. W zeszłym roku odpady zniknęły w całości lub w części przynajmniej z 9 tego typu miejsc. Kolejnym kilkunastu lokalizacjom MKiŚ stworzyło możliwość ubiegania się o środki w NFOŚiGW i wiemy, że prawie wszystkie samorządy złożyły już odpowiednie wnioski do Funduszu, obecnie trwają formalności mające na celu umożliwienie dofinansowania ich działań. W październiku 2025 r. rozpoczęliśmy również przygotowania do umożliwienia terenowym organom administracji starania się o środki z rezerwy celowej w roku 2026.

Działania w tym obszarze tematycznym będą również wsparte pracami o charakterze legislacyjnym, w szczególności mającym na celu poprawę sytuacji związanej z doprecyzowaniem przepisów dotyczących rozszerzonej odpowiedzialności wytwórców odpadów niebezpiecznych, wydawaniem decyzji administracyjnych w zakresie gospodarowania odpadami oraz modyfikacji procedur związanych z usuwaniem odpadów.

² Dz.U. z 2025 r. poz. 733, ze zm.

³ Dz.U. 2019 poz. 1579

⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.

Jednocześnie informuję, że na wniosek Ministerstwa Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW zabezpieczył 500 mln zł na finansowanie usuwania nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych. Wydatkowanie środków odbywać się będzie w okresie realizacji programu „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów” w ramach naborów niekonkurencyjnych dla przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Klimatu i Środowiska, które nie mogą być sfinansowane w ramach środków z rezerwy celowej budżetu państwa.

Dodatkowo, zgodnie z art. 3n ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 433) wpływy z tytułu opłaty, o której mowa w art. 3k ust. 1 i 2, NFOŚiGW przeznacza się na finansowanie:

- zbierania odpadów powstałych z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w sekcjach I i III załącznika nr 9 do ustawy pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów, w tym na finansowanie kosztów utworzenia i utrzymania tych systemów, transportu tych odpadów i ich przetwarzania;
- uprzątnięcia oraz transportu i przetwarzania odpadów powstałych z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w załączniku nr 9 do ustawy.

Oprócz tego NFOŚiGW utworzył w ramach programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami” dodatkowy program - część 6) SUP – uprzątnięcie i zbieranie oraz transport i przetwarzanie odpadów powstałych z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. W ramach niego możliwe będzie dofinansowanie realizowanych przez gminy działań związanych ze zmniejszeniem ilości odpadów pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów oraz w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Dzięki możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych gminy będą miały możliwość pokrycia kosztów utworzenia i utrzymania systemów zbierania odpadów z tworzyw sztucznych, transportu tych odpadów oraz ich przetwarzania.

Nawiązując do pytania nr 4 w ramach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dalej: „PGL LP”) funkcjonuje Straż Leśna, wchodząca w skład Służby Leśnej, działająca na podstawie art. 47 ustawy o lasach⁵. Jest to formacja umundurowana, do której należą zadania wskazane w art. 45 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach, tj. zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywanie innych zadań w zakresie ochrony mienia. Strażnicy leśni mają prawo do legitymowania, nakładania mandatów, zatrzymywania i kontroli pojazdów oraz ujęcia sprawców przestępstw lub wykroczeń na gorącym uczynku. Prowadzą działania zmierzające do zmniejszenia skali, a docelowo likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na terenach leśnych. Ponadto ściśle współpracuje z innymi służbami mundurowymi, takimi jak Straż Miejska, Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Łowiecka czy Państwowa Straż Rybacka. Wspólne patrole służą m.in. przeciwdziałaniu powstawaniu dzikich wysypisk odpadów.

Odpowiadając na pytanie numer 5 odnośnie analizy skuteczności oraz 6 w zakresie zwiększenia obowiązujących sankcji, obecnie nie są prowadzone odrębne prace w tych zakresach. Wynika to również z faktu zaostrzenia przepisów sankcyjnych z zakresu gospodarki odpadami w ostatnich latach. Ewentualne działania o charakterze przeglądowym lub ewaluacyjnym będą podejmowane w razie wystąpienia uzasadnionej potrzeby wskazanej przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

⁵ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2025 r. poz. 567).

W nawiązaniu do pytania nr 7, w związku z poważnym zagrożeniem, jakie powodują śmieci pozostawiane w lesie i kosztami ich usuwania, PG PL prowadzi szeroko zakrojone działania na rzecz edukacji społeczeństwa. W swoim przekazie Lasy Państwowe promują zasadę „Leave No Trace” (ang. „nie zostawiaj śladu”), zachęcając odwiedzających lasy do zabierania ze sobą z powrotem wszystkiego, co przyniesione zostało do lasu. Takie działanie jest dużo bardziej wskazane niż ustawianie w głębi lasów koszy na śmieci, które zapewniane przez ludzi odpadami przyciągają dzikie zwierzęta. Ponadto MKiŚ prowadzi bieżące działania informacyjno-edukacyjne, wykorzystując komunikaty na własnych stronach internetowych i profilach w mediach społecznościowych, konferencje prasowe oraz kampanie społeczne, aby podnosić świadomość Polek i Polaków na temat właściwego postępowania z odpadami i zagrożeń wynikających z ich porzucania. Przykładem takich działań jest kampania informacyjno-edukacyjna o systemie kaucyjnym opakowań po napojach, w której oprócz edukowania na temat korzyści dla środowiska związanych z ponownym wykorzystaniem odpadów (czystsze otoczenie - w tym lasy i parki) pokazuje, że odpady to wartościowe surowce, których nie opłaca się porzucać.

W odpowiedzi na pytanie nr 8 informuję, że obecnie nie są prowadzone prace nad programem wsparcia dla samorządów w zakresie monitorowania terenów szczególnie zagrożonych powstawaniem dzikich wysypisk. Z jednej strony to do właścicieli nieruchomości (ewentualnie innych podmiotów posiadających tytuł prawny do nieruchomości) należy nadzór nad własnym terenem i to oni odpowiadają za wszystko co dzieje się na takiej nieruchomości. Przeniesienie nadzoru nad potencjalnymi terenami, na których może nastąpić złamanie prawa na administrację publiczną wydaje się działaniem nierealnym i niemożliwym do udźwignięcia zarówno na poziomie administracyjnym jak i finansowym. Jest też wątpliwe w kontekście sprawowania takiego nadzoru nad terenami, które nie są we władaniu jednostek sektora finansów publicznych np. działek prywatnych.

W odpowiedzi na pytanie nr 9 informuję, że wskazane rozwiązania są już stosowane. Dzięki zaawansowanemu monitoringowi wizyjnemu, stosowanemu obecnie w Lasach Państwowych, który przyczynia się do zwiększenia wykrywalności porzucania odpadów na terenach leśnych. Ponadto widoczne jest coraz większe zaangażowanie społeczeństwa w działania na rzecz troski o środowisko naturalne, dzięki czemu udaje się zwiększać skuteczność wykrywania sprawców nielegalnego porzucania odpadów na terenie całego kraju. Zaangażowanie to nie tylko wynika ze wzrostu świadomości społecznej ale również z udostępnienia narzędzi informatycznych do zgłaszania wszelkich nieprawidłowości w obszarze ochrony środowiska, w tym porzuconych odpadów: taka możliwość pojawiła się w aplikacji mObywatel, a na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska został stworzony specjalny interaktywny formularz, który w sposób łatwy i sprawny umożliwia zgłoszenie przypadków nielegalnego postępowania z odpadami.

Nawiązując do pytania nr 10 informuję, że obecny system gospodarowania odpadami komunalnymi co do zasady tworzy ramy organizacyjne i prawne sprzyjające ograniczeniu nielegalnego porzucania odpadów, w szczególności poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do zorganizowanego odbioru odpadów oraz punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Niezależnie od powyższego omawiany obszar ochrony środowiska nadal pozostaje wyzwaniem dla administracji, zarówno pod kątem regulacyjnym jak i egzekwowania przepisów, gdyż wciąż występują problemy związane z nielegalnym pozbywaniem się niektórych strumieni odpadów. Natomiast dalsze ograniczanie zjawiska dzikich wysypisk wymaga dodatkowo działań edukacyjnych, oraz wzmocnienia nadzoru nad gospodarką odpadami komunalnymi.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM